

**ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI**

OBČASNÍK

projektu

Vzděláním k úspěchu bez bariér

2/2020

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Úvodem.....	2
On-line doučování žáků se SVP v době nouzového stavu.....	3
Doučování očima lektora.....	5
Podpůrné materiály - Web www.bezbarier.zcu.cz	7
Jak pracovat s úzkostí	9
Jak se adaptovat na krizi	10
Jak vydržet domácí výuku.....	10
Slovo rodičům od psychologa.....	10
Přehled změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	11
Zajímavosti od spolupracující organizace.....	12
Závěr.....	13

OBČASNÍK je vydáván v rámci projektu "Vzděláním k úspěchu bez bariér"

reg. číslo CZ.02.3.62/0.0/0.0/16_037/0003942, který je spolufinancován Evropskou unií.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodem

Jako veškerý život v Česku, tak i takřka na celém světě, ovlivnila pandemie onemocnění COVID-19 i průběh a práci na projektu Vzděláním k úspěchu bez bariér. Když byl na území ČR vyhlášen nouzový stav, bylo třeba na tuto situaci reagovat. Aktivitu, které to umožňovaly, se přesunuly do online prostředí.

Začaly vznikat různé videonávody, online výuka, konzultace, ale i výukové materiály, které by mohly těm, co byli nuceni zůstat doma, pomoci, nejen při studiu. Přinášíme vám tedy shrnutí aktivit, na kterých se v rámci projektu pracovalo v čase krize.

PhDr. Linda Albrechtová, Ph.D.

On-line doučování žáků se SVP v době nouzového stavu

Rodiče dětí, které se účastnily doučování, byli informováni, že až do odvolání budou všechna prezenční doučování žáků v rámci projektu VZBB zrušena. Jelikož jsme si vědomi důležitosti doučování, bylo doučování poskytnuto online formou.

Je vytvořen seznam emailových kontaktů na jednotlivé lektory. U každého lektora jsou uvedeny předměty, které doučuje a email, na kterém bude k zastižení. Vlastní formu doučování (zda bude probíhat prostřednictvím chatu, emailů, videokonference) necháváme na vzájemné domluvě zúčastněných.

Seznam lektorů zde: <https://bezbarier.zcu.cz/on-line-doucovani-zaku-se-svp>

Zde dále nabízíme odkazy pro online procvičování i pro stažení a vytisknutí doma:

- <https://www.skolasnadhledem.cz/profil/prehled>
- https://www.onlinecviceni.cz/exc/list_sel_topics.php
- <https://www.scio.cz/pro-deti-a-rodice/procvicovaci-testy.asp>

Český jazyk

- <https://www.umimecesky.cz/>
- <https://www.pravopisne.cz/>

Anglický jazyk

- <http://www.kaminet.cz/enql.php>
- <https://www.helpforenglish.cz/>

Německý jazyk

- <https://www.hueber.de/shared/uebungen/themen-aktuell/lerner/uebungen/>

Matematika

- <https://www.zdenek-bures-matematika.cz/priklady.php.htm> (zejména 8. 9. ročník)
- <https://www.umimematiku.cz/>

PhDr. Linda Albrechtová, Ph.D.

Zdroj: www.bezbarier.zcu.cz

Doučování očima lektora

I ve školním roce 2019 – 2020 pokračujeme v rámci projektu Vzděláním bez bariér v pravidelném doučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tento školní rok je pro nás ale v určitých věcech jiný, a tak čelíme celé řadě výzev.

Jako již předchozí roky, i tento jsme zahájili doučování hned v září, tedy na počátku školního roku. Na prvním setkání s žáky a rodiči na nás čekalo první velké překvapení, a to velký zájem o doučování z jejich strany. O doučování mělo zájem 24 žáků! Zvýšenému zájmu jsme se přizpůsobili, rozšířili tým o další šikovnou lektorku a doučování mohlo začít. Pravděpodobně nejproblematictějším předmětem pro naše svěřence je stále matematika. Doučujeme ale i český jazyk, anglický a německý jazyk, chemii, fyziku. Vypomůžeme i s přípravou na test z vybraného naukového předmětu (dějepis, přírodopis). I pro samotné lektory je mnohdy velmi zajímavé zavzpomínat si na svá školní léta a zopakovat si například takové láčkovce a žahavce.

V druhém pololetí na nás čekala velká výzva. Tou byl – ostatně jako ve spoustě jiných oblastí – Covid 19. V březnu se na příkaz Vlády ČR uzavřely školy v celé zemi a nedlouho na to byl vyhlášen nouzový stav s omezeným pohybem osob.

Přestože jsme chtěli žákům v této nelehké době dále vypomáhat, nemohli jsme se osobně scházet. I tentokrát jsme – dovolím si tvrdit – pružně zareagovali a na webových stránkách projektu vytvořili novou složku s kontaktem na všechny lektory společně s předměty jejich zaměření. Kontaktovali jsme veškeré zákonné zástupce přihlášených žáků a zahájili doučování online. Zákonní zástupci mohou oslovit kohokoliv z lektorů a domluvit si s ním individuální doučování – forma už je na jejich vzájemné domluvě. Doučování tedy probíhá prostřednictvím video hovorů, emailů či

chatovacích aplikací. Pomáháme s úkoly od vyučujících, se kterými si žáci (a někdy i rodiče) nevědí rady. Vytváříme pro žáky pracovní listy, které pak společně vypracováváme a kontrolujeme. Na webové stránky jsme dále vložili odkazy na různá další online procvičování či online učebnice, které řada nakladatelství nyní poskytuje bezplatně.

Jsme rádi, že alespoň takto můžeme pomoci, jak žákům s SVP, tak i jejich rodičům. Zároveň pevně doufáme, že se nám ještě podaří se v tomto školním roce společně setkat, práci zhodnotit a vzájemně se rozloučit.

Mgr. Barbora Filipová

Podpůrné materiály - Web www.bezbarier.zcu.cz

Na webových stránkách projektu www.bezbarier.zcu.cz jsou i nadále přístupné materiály, které v rámci projektu vznikly, a které jsou určeny nejen pedagogickým pracovníkům, ale i rodičům dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří se chtějí dozvědět více o možnostech, jak s těmito dětmi pracovat i v domácím prostředí. Mimo těchto materiálů jsme vytvořili i další materiály, které měli pomoci rodičům žáka a žákům SVP pomoci zvládat nestandardní situaci. Nyní je tedy v rámci [bezbarier.zcu.cz](http://www.bezbarier.zcu.cz) ve formátu pdf k dispozici:

- Jak efektivně pracovat s dítětem se SVP
- Jak jednoduše postupovat při výuce žáka s poruchou učení (ČJ)
- Jak jednoduše postupovat při výuce žáka s poruchou učení (cizí jazyk)
- Jak efektivně zavést kariérové poradenství do škol
- Přehled změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V nejbližší době budou v sekci Vzdělávání zveřejněny i další materiály, které aktuálně oslovení odborníci dokončují. Předem můžeme prozradit, že se bude jednat například o doporučení a rady, jak pracovat s dětmi s ohledem na mimořádný stav v souvislosti s COVID – 19 nebo jak zachovat zdravou mysl a nadhled, proto Vám doporučujeme náš web i nadále sledovat.

Návštěvníci našeho webu zde mají také možnost shlédnout několik videí, které se z pohledu odborníků věnují zajímavým tématům. Jedná se například o videa: Panelová diskuze odborníků na téma "Komunikace rodič versus učitel", Odborníci hovoří také na téma "Vztah mezi pedagogem a asistentem pedagoga" a v nejbližší

době budou zveřejněna další nová videa. Již nyní můžeme prozradit, že jedno z nich se bude zaměřovat na oblast práce s žákem s poruchou chování.

I nadále na webových stránkách projektu funguje i virtuální poradna, kam lze v případě potřeby směřovat případné dotazy z oblasti vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. On-line podpora se velmi osvědčila v době, kdy nebylo jiných možností konzultací a podpory. Určitě se nebojte nás dále prostřednictvím poradny kontaktovat a využít této možnosti.

Odborníci zapojení do chodu poradny poskytují poradenství v těchto oblastech:

PhDr. Mgr. Janovcová Silvie

speciální pedagogika, diagnostika, psychoterapie

Mgr. Lovasová Vladimíra, Ph.D.

psychologické poradenství

Mgr. Markéta Menclová

právní poradenství

Mgr. Rubricius Marek

terénní sociální pracovník, psychologické poradenství

Odborníky s Vaším dotazem můžete kontaktovat prostřednictvím emailu:
poradna@rek.zcu.cz.

Mgr. Michaela Vondřichová

Jak pracovat s úzkostí

V současné době prožívá řada lidí v důsledku krizové situace nepříjemné psychické stavy, mezi něž patří strach, fobie a úzkost. Strach je vyšší stupeň obavy způsobené očekáváním něčeho nepříjemného, či zlého. Má výraznou ochrannou funkci. Vedle normálního strachu, kterým člověk reaguje na konkrétní ohrožení, se u lidí často setkáváme s fobií nebo s úzkostí. Fobie je neodůvodněný, nesmyslný strach, který se nedá vůlí potlačit. Někdy vzniká bez zjevné příčiny, jindy je navozen náročnou životní situací. Z celé řady fobií, které mohou být vyvolány právě aktuální situací, je nozofobie (strach z nemoci), thanatofobie (strach ze smrti) a klaustrofobie (strach z uzavřených a malých prostor). Úzkost je nejasná předtucha nějakého nebezpečí, kterou prožívající subjekt není schopen přesně popsat a určit. Od strachu se úzkost liší svojí bezpředmětností, vágností a nespécifičností. Projevuje se psychomotorickým neklidem, zadržáváním v řeči, zúženým vědomím, katathymním myšlením ovládaným citem, specifickou mimikou (úzkostným či vyděšeným pohledem JJ), poruchou sebe hodnocení) a pochopitelně i somatickými problémy (pocit sucha v ústech, obtížné dýchání, nevolnost, závratě, zrychlená tepová frekvence, tlak na prsou, svalové napětí ...). Občas se objeví i behaviorální příznaky (plačtivost, negativismus až agresivita). Úzkost může vyústit až v panickou reakci, která je tím větší, čím méně můžeme aktuální situaci ovlivnit a čím méně toho o jejím řešení víme.

Základní obranou proti pocitu bazální úzkosti a beznaděje je uvědomění si hranice svých možností a přijmout fakt, že existují problémy, které nejsou v daném čase a prostoru řešitelné. Tuto myšlenku již v 4. století před naším letopočtem vyjádřil Demosthénés slovy: „Člověče, buď trpělivý přijmout věci, které nemůžeš změnit, buď rozhodný a odvážný změnit ty, které změnit můžeš a buď moudrý, abys odlišil jedny od druhých.“

doc. PhDr. Jana Miňhová, CSc.

Jak se adaptovat na krizi

Krizi lze v zásadě považovat za každou obtížnou situaci, která ohrožuje základní fungování subjektu, organizační jednotky nebo její části. Krize jsou objektivní součástí vývoje, existují nezávisle na vůli člověka a jsou prožívány jako stav ohrožení. Současná krize má velice silný psychologický dopad, neboť má celosvětovou působnost, týká se obrovského počtu lidí, provází ji vysoká míra ohrožení, je dlouhodobá, rychle vznikla a má skokové účinky. Jen si uvědomme, v jak specifické situaci jsme se vedle vnímání primárního rizika nákazy během několika dnů ocitli.

Mgr. Vladimíra Lovasová, Ph.D.

Jak vydržet domácí výuku

V polovině března, hned po jarních prázdninách, nastala situace, se kterou jsme se doposud v souvislosti výukou a výchovou našich dětí nesetkali. Dny ztratily svůj zaběhlý rytmus a nastaly nové pořádky, které dostaly pod velký tlak mj. rodiny s dětmi školou povinnými, protože nastala tzv. domácí výuka. V textu se pokusíme najít cestu, jak dopady stresu trochu zmírnit a objevit způsob, jak domácí výuku zvládnout, co možná nejlépe a bez větších ztrát.

Mgr. Kateřina Kubíková, Ph.D.

Slovo rodičům od psychologa

Řešení aktuální koronavirové epidemie je především úkol politiků, zdravotníků, hygieniků, ekonomů, kterým nyní často nasloucháme. Všechno jednou skončí i současná celosvětová pandemie, ale mnoho moudrých lidí předpovídá, že na ni budeme dlouho vzpomínat, že budeme svůj život rozlišovat na dobu „před pandemií a po ní“. Mnozí dokonce tvrdí, že tato krize může přinést pro nás také něco pozitivního především v oblasti psychické. A to už je parketa nás všech a nezaškodí občas

naslouchat i slovům psychologů. Mají totiž mnoho praktických doporučení např. pro nás rodiče (či prarodiče), kteří zůstávají dlouhé týdny doma se svými dětmi (či vnoučaty).

Rodiče obvykle změni svůj přístup k dítěti, až po jeho prvním „vážném“ vztahu, kdy se k němu začnou chovat jako k dospělému. Využijme této neobvyklé a pro mnohé z nás velice náročné doby k zamyšlení nad svými výchovnými postupy; v 18 letech už bývá pozdě, v období školní docházky lze totiž ve vztahu rodič - dítě hodně získat nebo také mnoho ztratit.

PhDr. Václav Holeček, Ph.D.

Přehled změn ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

K 1. 1. 2020 nabyla účinnosti vyhláška č. 248/2019 Sb., kterou byla novelizována vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (dále jen „vyhláška“). Dle Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k novele vyhlášky (dále jen „metodický pokyn“) novela vyhlášky upřesňuje pravidla pro využívání podpůrných opatření na základě poznatků z praktického fungování systému, vede ke snížení administrativní zátěže na straně škol a školských poradenských zařízení a zvýšení kvality vzdělávání poskytovaného, dětem, žákům a studentům (dále jen „žák“) se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům nadaným. Zpřesnění pravidel nastavuje podmínky společného vzdělávání v souladu s původním záměrem systému podpůrných opatření – pomoci vyrovnat vzdělávací příležitosti všech žáků.

Mgr. Markéta Menclová

Zajímavosti od spolupracující organizace

I spolupracující organizace Tyfloservis, o. p. s. se v nouzovém stavu podílela na tvorbě a sdílení videonávodů a pracovních postupů při obsluze různých kompenzačních pomůcek.

Jedním z popisů byl i návod na práci se čtečkou etiket PenFriend 2. Čtečka umožňuje nahrávání na samolepící etikety. Celková kapacita čtecího pera je 4GB, a tedy až 125hod záznamů. Etikety jsou vhodné i do mrazničky. Mají širokou škálu použití, vzhledem ke kapacitě mohou sloužit i k záznamu pohádek, novinových článků, popisů CD atd. USB propojení umožňuje stahovat MP3 soubory včetně hudby. Součástí dodávky je šňůra na krk, 127 nalepovacích štítků v různých tvarech a velikostech a 3 magnetky se štítkem. Další štítky se mohou dokupovat. Pero je napájeno 2 bateriemi AAA.

Další pomůckou byla čtečka tištěné předlohy Clear Reader. Čtecí zařízení slouží těžce slabozrakým a nevidomým ke čtení knih, časopisů apod. Čtečka nevyžaduje vůbec žádné znalosti práce s počítačem, je proto vhodnou pomůckou pro ty, kterým působí ovládání počítače problémy. Předností je maximální jednoduchost používání čtečky, kdy stačí stisknout jediné tlačítko, přístroj vyfotografuje tištěnou předlohu a za několik vteřin ji začne nahlas předčítat. Tlačítka jsou rozvržena a označena tak, aby i pro nevidomé bylo používání pomůcky co nejjednodušší. Kamera čtečky má velké rozlišení (minimálně 13 Mpx), aby obrazy byly co nejkvalitnější, tedy i snadno rozpoznatelné. Čtečka pro nevidomé a těžce slabozraké je přenosná, takže je možné ji používat i v knihovnách, školách, na úřadě, na chatě, atd.

Mgr. Kateřina Kučerová

Zdroj: www.tyflopomucky.cz, www.spektra.eu

Závěr

Na závěr je jistě na místě poděkovat všem, kteří se podíleli na řešení nastalé situace Nouzového stavu, kdy bylo třeba se ze dne na den přizpůsobit a reagovat na aktuální situaci. Kdy nebyl čas na přípravu, na promyšlení postupu, ani neexistoval precedens toho, jak se v takové situaci zachovat a jak postupovat.

Tato nová situace nám všem jistě přinesla nejen starosti, ale i nové zkušenosti, ze kterých můžeme čerpat i v budoucnu při řešení jiných nenadálých situací. Za všechny pracovníky Informačního a poradenského centra ZČU pevné zdraví vám všem.

PhDr. Linda Albrechtová, Ph.D.

